

ΚΥΚΛΟΣ ΙΔΕΩΝ

για την εθνική ανασυγκρότηση

Δικαιοσύνη:

Η μεταρρύθμιση μιας εξουσίας και η αφύπνιση μιας ιδέας

Νοέμβριος 2022

METRON ANALYSIS

Εταιρεία: Metron Analysis (Α.Μ. ΕΣΡ 4 - Αρ. Γ.Ε.ΜΗ 002305501000)

Ανάθεση: Συνδρομητική έρευνα

Τύπος Έρευνας: Έρευνα κοινής γνώμης για θέματα της πολιτικής επικαιρότητας, δεικτών κλίματος και κοινωνικών αντιλήψεων - Συνδυασμός Computer Assisted Telephone & Web Interviews

Περιοχή Έρευνας Πανελλαδική

Μέθοδος Δειγματοληψίας: Τηλεφωνική έρευνα: Απλή τυχαία δειγματοληψία σε αρχείο τηλεφωνικών αριθμών σταθερών και κινητών που έχουν παραχθεί με τυχαίο τρόπο (RDD-Random Digit Dialing) με την εξής αναλογία: σταθερά τηλέφωνα 70% και κινητά τηλέφωνα 30%.
Online έρευνα: Τυχαία επιλογή με βάση ποσοτώσεις από online panel

Χρόνος Διεξαγωγής: Η έρευνα πεδίου διεξήχθη από 18-24/10/2022

Μέγεθος Δείγματος: Το μέγεθος του δείγματος ανέρχεται σε 1.316 άτομα ηλικίας 17 ετών και άνω, 1.004 τηλεφωνικά (698 σε σταθερά και 306 σε κινητά τηλέφωνα) και 312 online. Μέγιστο δειγματοληπτικό σφάλμα $\pm 2,7\%$

Σταθμίσεις: Το δείγμα σταθμίσθηκε εκ των υστέρων ως προς το φύλο και την ηλικία και την ψήφο στις Βουλευτικές 2019

Προσωπικό field/Ελεγκχοι: Για την τηλεφωνική έρευνα εργάστηκαν 3 επόπτες και 37 συνεντευκτές. Το 24% των τηλεφωνικών συνεντεύξεων ελέγχθηκαν με τη μέθοδο της συνακρόασης. Το 100% των συνεντεύξεων ελέγχθηκαν ηλεκτρονικά.

Παρατηρήσεις: Στους πίνακες που ακολουθούν, όπου οι βάσεις είναι μικρότερες των 60 ερωτηθέντων, τα στοιχεία είναι τελείως ενδεικτικά.

Επισήμανση: Λόγω στρογγυλοποίησης ενδέχεται κάποιες κατανομές να μην αθροίζουν στο 100%

Η METRON ANALYSIS είναι μέλος της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τηρεί τους κώδικες δεοντολογίας και διεξαγωγής ερευνών και επαγγελματικής πρακτικής της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ.

Αρκετή συζήτηση γίνεται σήμερα στην Ελλάδα για τη μία από τις τρεις διακριτές εξουσίες της φιλελεύθερης δημοκρατίας: τη δικαιοσύνη. Δείγμα της σημασίας που έχει για μια σύγχρονη κοινωνία το κράτος δικαίου καθώς και της απαίτησης η δικαιοσύνη να είναι όχι μόνο **ανεξάρτητη** αλλά και **αποτελεσματική**, με **ικανοποιητικούς ρυθμούς ανταπόκρισης** και με **υψηλή ποιότητα** του παρεχόμενου δικαστικού έργου. (*)

Ωστόσο, η συζήτηση αυτή πολλές φορές διεξάγεται στη βάση κοινών τόπων και αμφιλεγόμενων αντιλήψεων, παρά στη βάση δεδομένων και στοιχείων που θα την καθιστούσαν περισσότερο συγκροτημένη, άρα περισσότερο παραγωγική. Στο πλαίσιο ενός συστηματικού διαλόγου για τη μεταρρύθμιση της δικαστικής εξουσίας στην Ελλάδα, όπως αυτός που επιδιώκει να εγκαινιάσει ο Κύκλος Ιδεών, φιλοδοξεί να συμβάλει και η παρούσα έρευνα.

Η έρευνα ανιχνεύει τις **στάσεις** και **αντιλήψεις** των Ελλήνων απέναντι στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, με βάση και τη συγκεκριμένη εμπειρία από την επαφή μαζί του. Ποια χαρακτηριστικά αποδίδουν σήμερα οι Έλληνες στο δικαιοδοτικό μας σύστημα; Πώς περιγράφουν την εμπειρία τους από αυτό; Ποιες πιστεύουν ότι είναι οι στρεβλώσεις του και ποιους θεωρούν τους βασικούς υπεύθυνους (άρα και κατεξοχήν αρμόδιους για τη θεραπεία τους);

(*) Βλ. και Κ. Σακελλαροπούλου κ.ά., *Η Δικαιοσύνη Στην Ελλάδα. Προτάσεις για ένα σύγχρονο δικαστικό σύστημα*, Διανέοσις, 2019

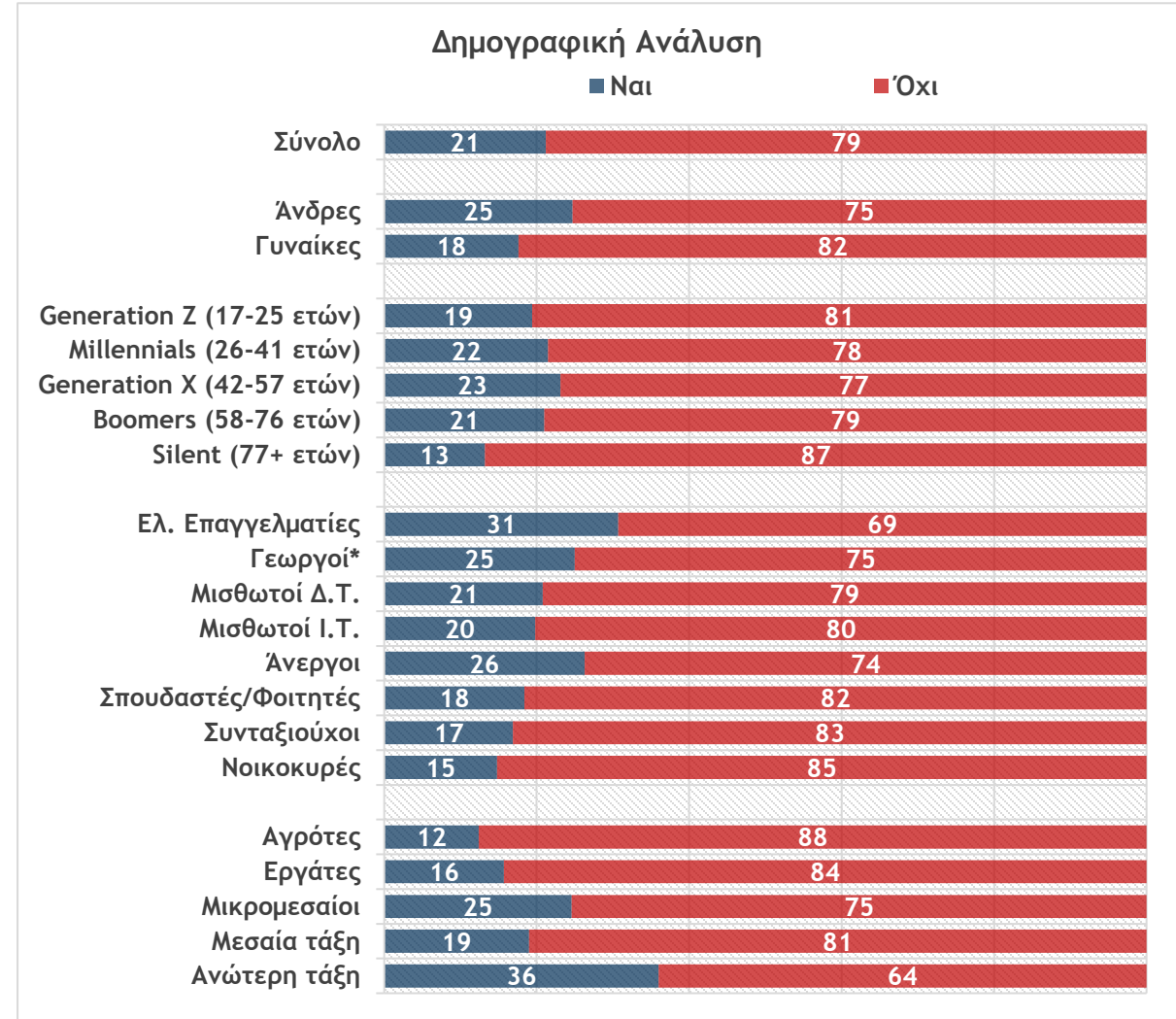
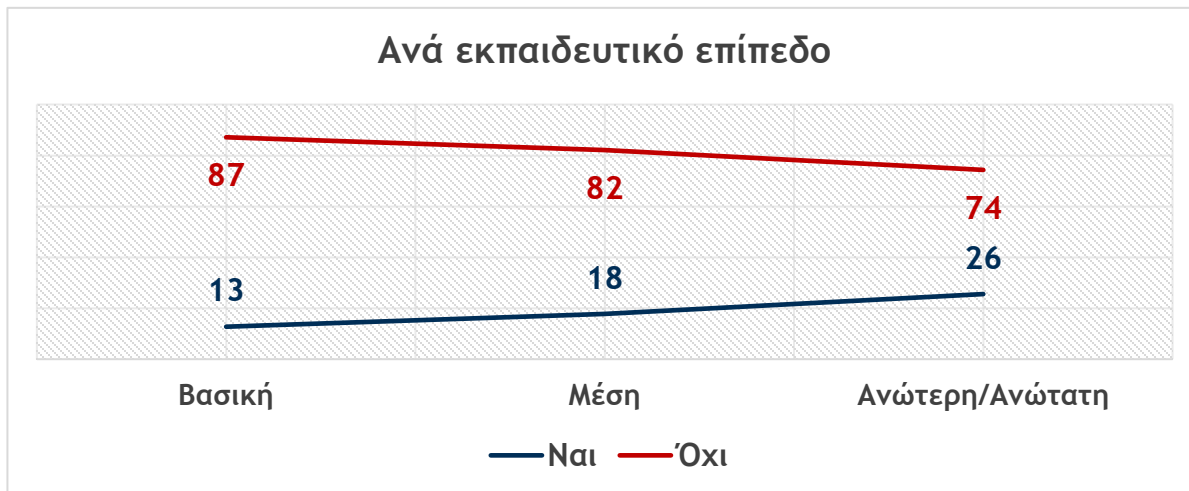
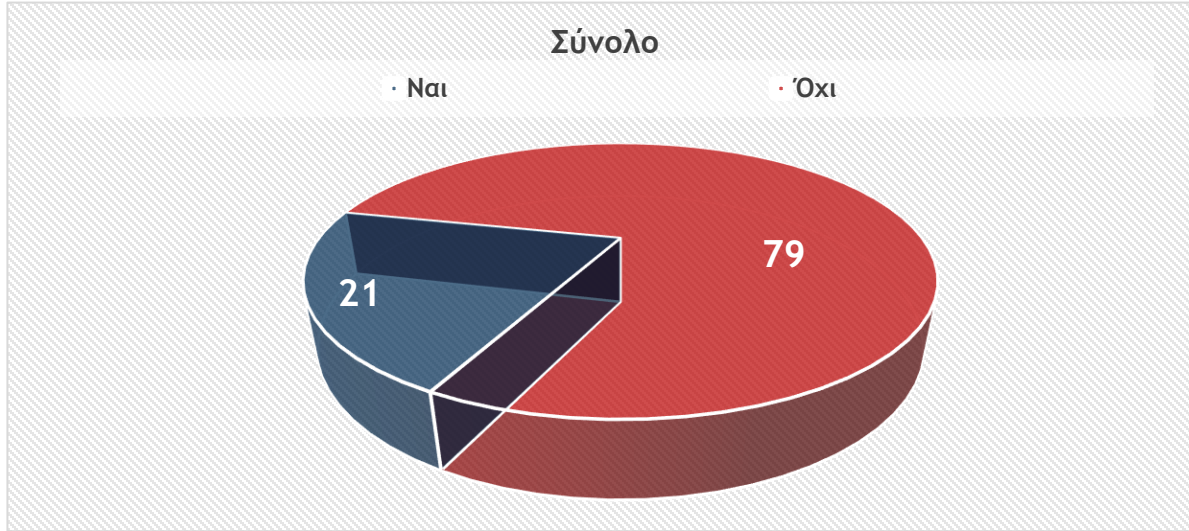
Το αρχικό ερώτημα που θέσαμε στους ερωτώμενους ήταν εάν τα τελευταία 10 χρόνια είχαν προσωπικά κάποια επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη. Θετικά απάντησε το **21%** και αρνητικά το **79%**. Ειδικότερα, **οι άνδρες φαίνεται να έχουν συχνότερη επαφή με τη δικαιοσύνη απ' ό,τι οι γυναίκες**, όπως επίσης ορισμένες επαγγελματικές κατηγορίες σαν τους ελεύθερους επαγγελματίες (**31%**), τους ανέργους (**26%**) και τους γεωργούς (**25%**), ενώ ως προς την υποκειμενική κοινωνική ένταξη το ίδιο ισχύει για τους μικρομεσαίους (**25%**) και ακόμη περισσότερο για την ανώτερη τάξη (**36%**).

Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι η επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη φαίνεται να είναι συχνότερη όσο υψηλότερο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο των πολιτών.

1 στους 5 είχε επαφή τα τελευταία χρόνια με την Ελληνική Δικαιοσύνη

%

‘Τα τελευταία 10 χρόνια είχατε εσείς προσωπικά επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη;’

* Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

** Λευκό/Άκυρο/Δεν ψήφισαν/ΔΑ

Στη συνέχεια, επιχειρήσαμε να διερευνήσουμε **υπό ποια ιδιότητα** ήρθε σε επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη αυτό το 21% του πληθυσμού.

Οι διαθέσιμες απαντήσεις στο ερώτημα αυτό ήταν πολλαπλές, καθώς σε διάστημα 10ετίας μπορεί κανείς να έχει έρθει σε επαφή με το δικαστικό σύστημα με περισσότερες από μία ιδιότητες. Πράγματι, οι ερωτώμενοι δήλωσαν ότι **ήρθαν σε επαφή με το σύστημα απονομής δικαιοσύνης με 1,2 ιδιότητες κατά μέσο όρο.**

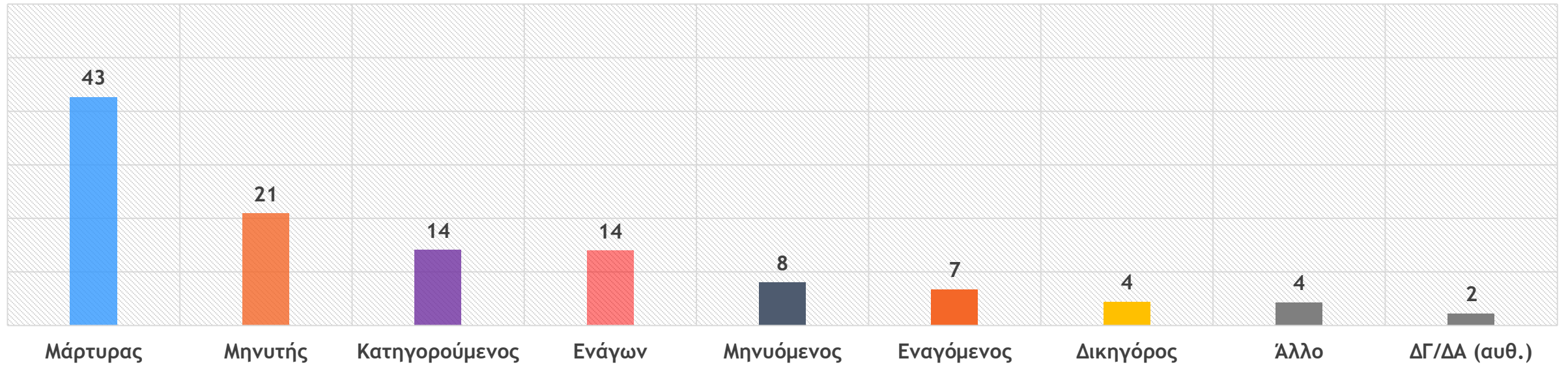
Τις περισσότερες αναφορές συγκέντρωσε η ιδιότητα του μάρτυρα (43%), και στη συνέχεια σημειώνουμε τις αναφορές στο «ζεύγος» μηνυτής-μηνυόμενος (21% και 8% αντίστοιχα), ενάγων-εναγόμενος (14% και 7%), αλλά και στην ιδιότητα του κατηγορούμενου (14%).

4 στους 10 από όσους είχαν επαφή με την Ελληνική Δικαιοσύνη την τελευταία δεκαετία είχαν επαφή με την ιδιότητα του μάρτυρα

‘Με ποια/ες ιδιότητα/τες είχατε επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη;’ Πολλαπλές αναφορές

% of cases

Βάση: το 21% που είχαν επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη την τελευταία δεκαετία

Κατά μέσο όρο είχαν επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη με 1.2 ιδιότητες

Παρατήρηση: οι απαντήσεις αποτυπώνουν την αντιλαμβανόμενη ιδιότητα με την οποία οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι είχαν επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη. Ως εκ τούτου ενδεχομένως να υπάρχει απόκλιση της αντιλαμβανόμενης ιδιότητας με τους ακριβείς νομικούς ορισμούς

Θα πρέπει πάντως να έχουμε υπόψιν ότι το ερώτημα αυτό δεν πρέπει να θεωρηθεί μια «απογραφή» που θα μπορούσε να αντικαταστήσει τα αναγκαία στατιστικά στοιχεία για τις ιδιότητες υπό τις οποίες πράγματι έρχονται σε επαφή οι Έλληνες με τη δικαιοσύνη. Εδώ πρόκειται για την αντιλαμβανόμενη ιδιότητα που δηλώνουν οι ερωτώμενοι, η οποία με την πάροδο του χρόνου (εφόσον μιλάμε για 10ετία), αλλά και λόγω πιθανόν ανακριβούς αντίληψης, ενδέχεται να αποκλίνει από τους ακριβείς νομικούς ορισμούς.

Ως προς τις δημογραφικές διαστάσεις, πάντως, έχει ενδιαφέρον το στοιχείο ότι οι γυναίκες αναφέρουν την ιδιότητα μηνυτής-ενάγων σε βαθμό υψηλότερο απ' ό,τι οι άνδρες (23% και 15% έναντι 19% και 13% αντίστοιχα).

Επίσης, στην προηγούμενη ερώτηση είδαμε ότι όσο υψηλότερο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο, τόσο συχνότερη είναι και η επαφή με τη δικαιοσύνη. Με ποια ιδιότητα όμως;

Φαίνεται ότι όσοι διαθέτουν ανώτερη/ανώτατη εκπαίδευση ήρθαν γενικά περισσότερο σε επαφή με το δικαστικό σύστημα την τελευταία 10ετία απ' ό,τι ο γενικός πληθυσμός (26% έναντι 21%), ωστόσο ως προς την ιδιότητα δηλώνουν περισσότερο «ενάγων» (16% έναντι 12% όσων διαθέτουν έως μέση εκπαίδευση) και «εναγόμενος» (8% έναντι 5%). Εδώ όμως συμπεριλαμβάνονται και οι επαγγελματίες της δικαιοσύνης (ιδιότητα «δικηγόρος» δηλώνουν το 7% όσων διαθέτουν ανώτερη εκπαίδευση), συνεπώς η επίδραση της παρουσίας των δικηγόρων ενδεχομένως εξηγεί και την αυξημένη συχνότητα επαφής με τη δικαιοσύνη για τους κατέχοντες ανώτερη εκπαίδευση σε σχέση με τους υπόλοιπους

Ιδιότητα με την οποία είχαν επαφή με την Ελληνική Δικαιοσύνη ανά φύλο και εκπαιδευτικό επίπεδο

%

Βάση: το 21% που είχαν επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη την τελευταία δεκαετία

	Σύνολο	Φύλο		Εκπαιδευτικό επίπεδο	
		Άνδρες	Γυναίκες	Ως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη
Μάρτυρας	43	39	47	45	41
Μηνυτής	21	19	23	25	19
Κατηγορούμενος	14	19	8	14	14
Ενάγων	14	13	15	12	16
Μηνυόμενος	8	8	8	9	7
Εναγόμενος	7	7	7	5	8
Δικηγόρος	4	5	4	*	7
Άλλο	4	4	4	2	6
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	2	2	3	4	2

Κλείνοντας την ενότητα της εμπειρικής πρόσληψης της επαφής με την ελληνική δικαιοσύνη, προκύπτουν δύο ευρήματα.

Αφενός, το εύλογο εύρημα ότι δεν είναι όλοι ικανοποιημένοι με την απόδοση δικαιοσύνης, καθώς όταν η δικαιοσύνη τέμνει μια διαφορά κάποιος δικαιώνεται και κάποιος όχι: 42% δηλώνουν ότι στην περίπτωση τους αποδόθηκε δικαιοσύνη και 30% ότι δεν αποδόθηκε, ενώ ενδιάμεση στάση κρατάει ένα 25%.

Αφετέρου, φαίνεται να επιβεβαιώνεται η κοινή αντίληψη ότι η ελληνική δικαιοσύνη είναι χρονοβόρα και αργόσυρτη, καθώς το 55% ομονοούν ότι η διαδικασία που τους αφορούσε δεν ολοκληρώθηκε σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα, ενώ μόλις το 20% εμφανίζεται ικανοποιημένο από τον χρόνο απόδοσης της δικαιοσύνης, με ένα 24% να τηρεί ενδιάμεση στάση.

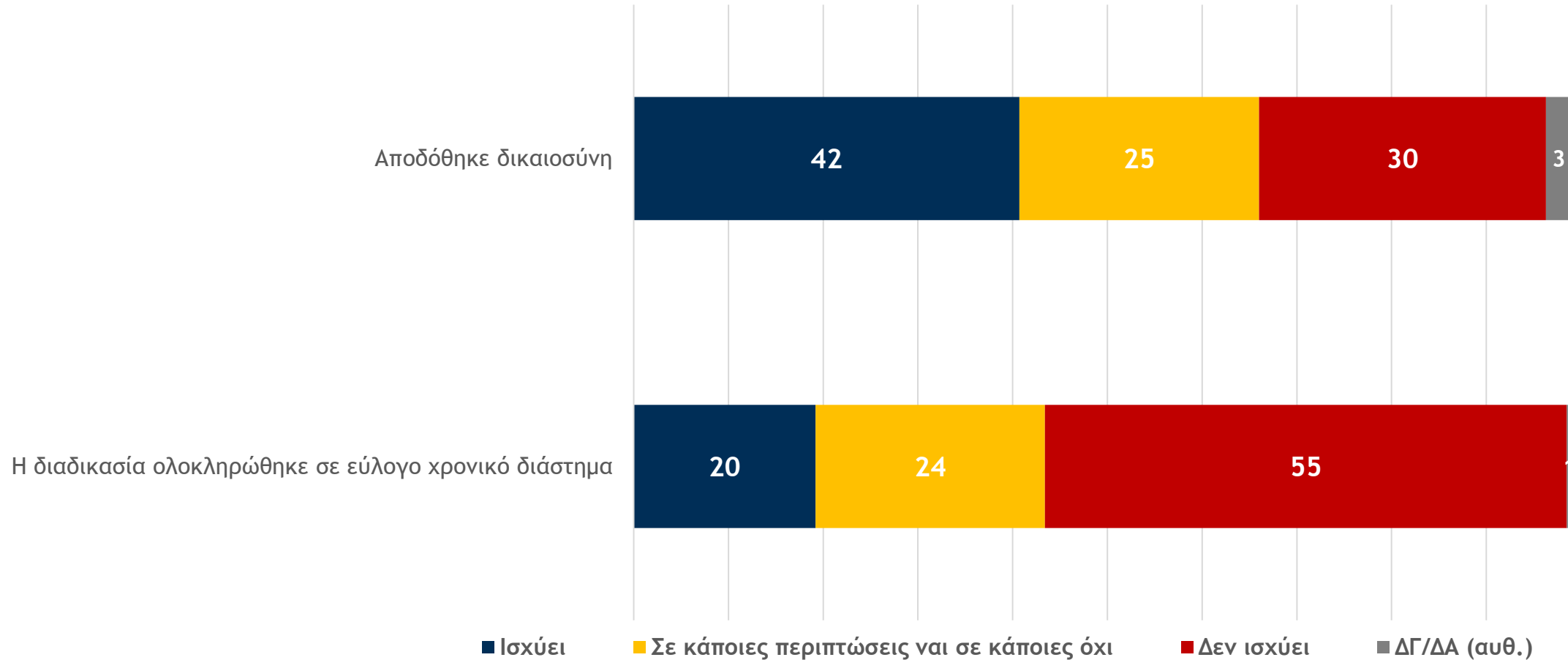
Ως προς τα δημογραφικά στοιχεία, οι άνδρες φαίνεται να είναι πιο ευχαριστημένοι με τον χρόνο απόδοσης δικαιοσύνης απ' ό,τι οι γυναίκες. Ταυτόχρονα, με κριτήριο το εκπαιδευτικό επίπεδο, οι έχοντες ανώτερη/ανώτατη εκπαίδευση τείνουν να θεωρούν περισσότερο ότι αποδόθηκε δικαιοσύνη (44% έναντι 38% όσων διαθέτουν έως μέση εκπαίδευση - αν και εδώ θα πρέπει επίσης να συνυπολογιστεί η επίδραση του παράγοντα «δικηγόροι»), και αντίθετα οι έχοντες έως μέση εκπαίδευση τείνουν να θεωρούν περισσότερο ότι δεν αποδόθηκε δικαιοσύνη (36% έναντι 27% για τους έχοντες ανώτερη/ανώτατη εκπαίδευση).

4 στους 10 από όσους είχαν επαφή με την Ελληνική Δικαιοσύνη την τελευταία δεκαετία αναφέρουν ότι αποδόθηκε δικαιοσύνη ενώ πάνω από 5 στους 10 θεώρησαν τη διαδικασία χρονοβόρα

%

‘Θα σας διαβάσω κάποιες προτάσεις αναφορικά με την εμπειρία σας από την επαφή σας με την ελληνική δικαιοσύνη και θα ήθελα να μου πείτε για κάθε μια αν ισχύει ή όχι;’

Βάση: το 21% που είχαν επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη την τελευταία δεκαετία

Άποψη για την επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη ανά φύλο και εκπαιδευτικό επίπεδο

%

Βάση: το 21% που είχαν επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη την τελευταία δεκαετία

Ισχύει	Σύνολο	Φύλο		Εκπαιδευτικό επίπεδο	
		Άνδρες	Γυναίκες	Ως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη
Αποδόθηκε δικαιοσύνη	42	42	42	38	44
Η διαδικασία ολοκληρώθηκε σε εύλογο χρονικό διάστημα	20	22	17	19	21

Δεν ισχύει	Σύνολο	Φύλο		Εκπαιδευτικό επίπεδο	
		Άνδρες	Γυναίκες	Ως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη
Η διαδικασία ολοκληρώθηκε σε εύλογο χρονικό διάστημα	55	51	61	54	56
Αποδόθηκε δικαιοσύνη	30	28	33	36	27

Ανεξάρτητα όμως από το εάν έχουν έρθει ή όχι σε επαφή μαζί του, πώς χαρακτηρίζουν οι Έλληνες το σύστημα απονομής δικαιοσύνης;

Εάν θεωρήσουμε βασικό κριτήριο αξιολόγησης της δικαιοσύνης το τρίπτυχο **ανεξαρτησία-αποτελεσματικότητα-ποιότητα**, όπως αναφέρθηκε εισαγωγικά, τότε η ελληνική δικαιοσύνη παίρνει **χαμηλό βαθμό και στις τρεις παραμέτρους**. Μόλις κατά **31%** οι ερωτώμενοι αναγνωρίζουν τη δικαστική ανεξαρτησία, ενώ αντίθετα κατά **85%** θεωρούν τη δικαιοσύνη αργή, **73%** δαιδαλώδη (λόγω πολυνομίας) και **69%** ανεπαρκώς οργανωμένη.

Ακόμη περισσότερο, κατά **69%** θεωρείται ότι η δικαιοσύνη έχει πολιτικές εξαρτήσεις και κατά **64%** ότι είναι κοινωνικά άδικη. Όπως φαίνεται και στη διαστασιοποίηση των χαρακτηριστικών που οι Έλληνες αποδίδουν στη δικαιοσύνη της χώρας (mds analysis), φαίνεται να συγκροτούν μία «κοντινή» ομάδα χαρακτηριστικών η ανεπάρκεια, η πολιτική εξάρτηση και ο κοινωνικά άδικος χαρακτήρας της δικαιοσύνης.

Με κριτήριο την αυστηρότητα, οι ερωτώμενοι κατά **22%** συμφωνούν με την άποψη ότι η ελληνική δικαιοσύνη είναι υπερβολικά αυστηρή και κατά **52%** με την άποψη ότι είναι υπερβολικά επεικής. Το εύρημα αυτό έχει ενδεχομένως **μια αυτοτελή αξία** και μπορεί να είναι αφετηρία προβληματισμού, καθώς στη δημόσια σφαίρα αρθρώνονται όλο και πιο εύκολα απόψεις υπέρ της αυστηροποίησης των ποινών, φτάνοντας μέχρι και την επαναφορά της θανατικής ποινής. Σε ένα τέτοιο κοινωνικό υπόστρωμα, όπου 1 στους 2 Έλληνες θεωρεί τη δικαιοσύνη υπερβολικά επεική, είναι δυνατό να καλλιεργηθούν ευκολότερα τάσεις αμφισβήτησης των θεμελιακών αξιών του νομικού φιλελευθερισμού.

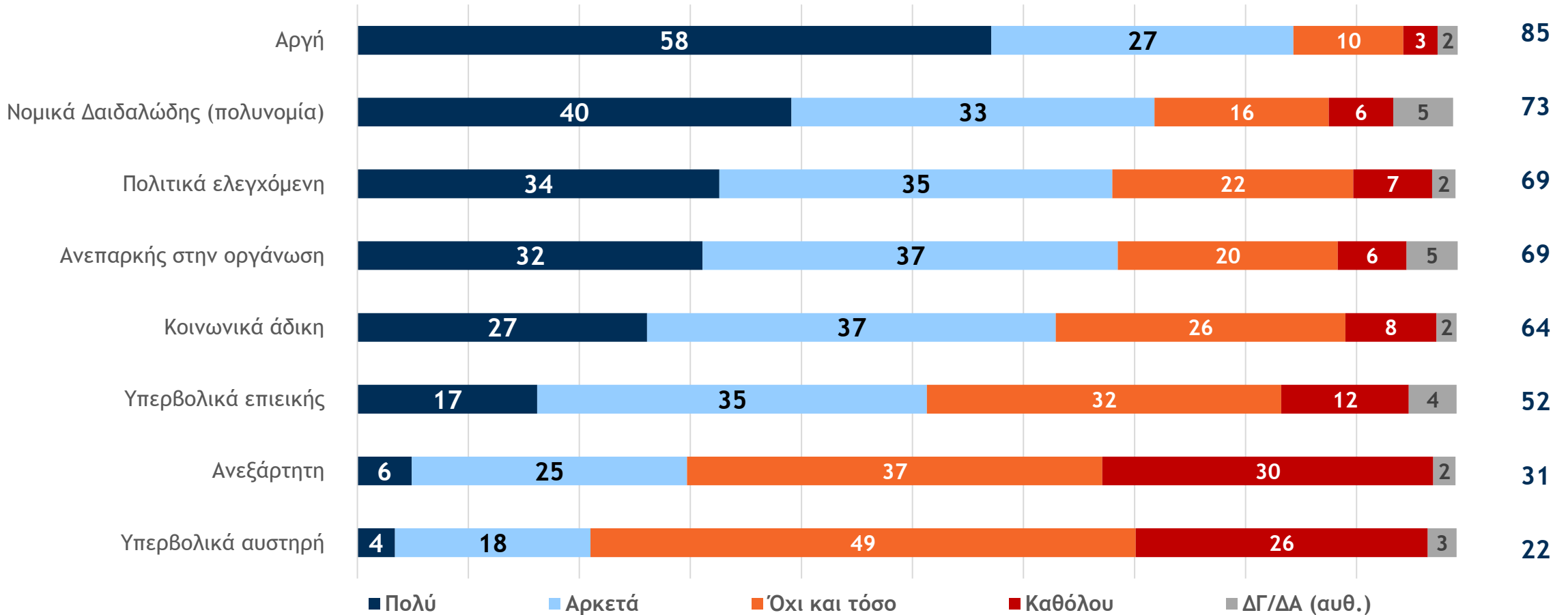
Το χαρακτηριστικό που αποδίδεται στο ελληνικό σύστημα απονομής δικαιοσύνης από πάνω από 8 στους 10 είναι ότι είναι αργό και 7 στους 10 το χαρακτηρίζουν νομικά δαιδαλώδες, πολιτικά ελεγχόμενο και ανεπαρκές στην οργάνωση

%

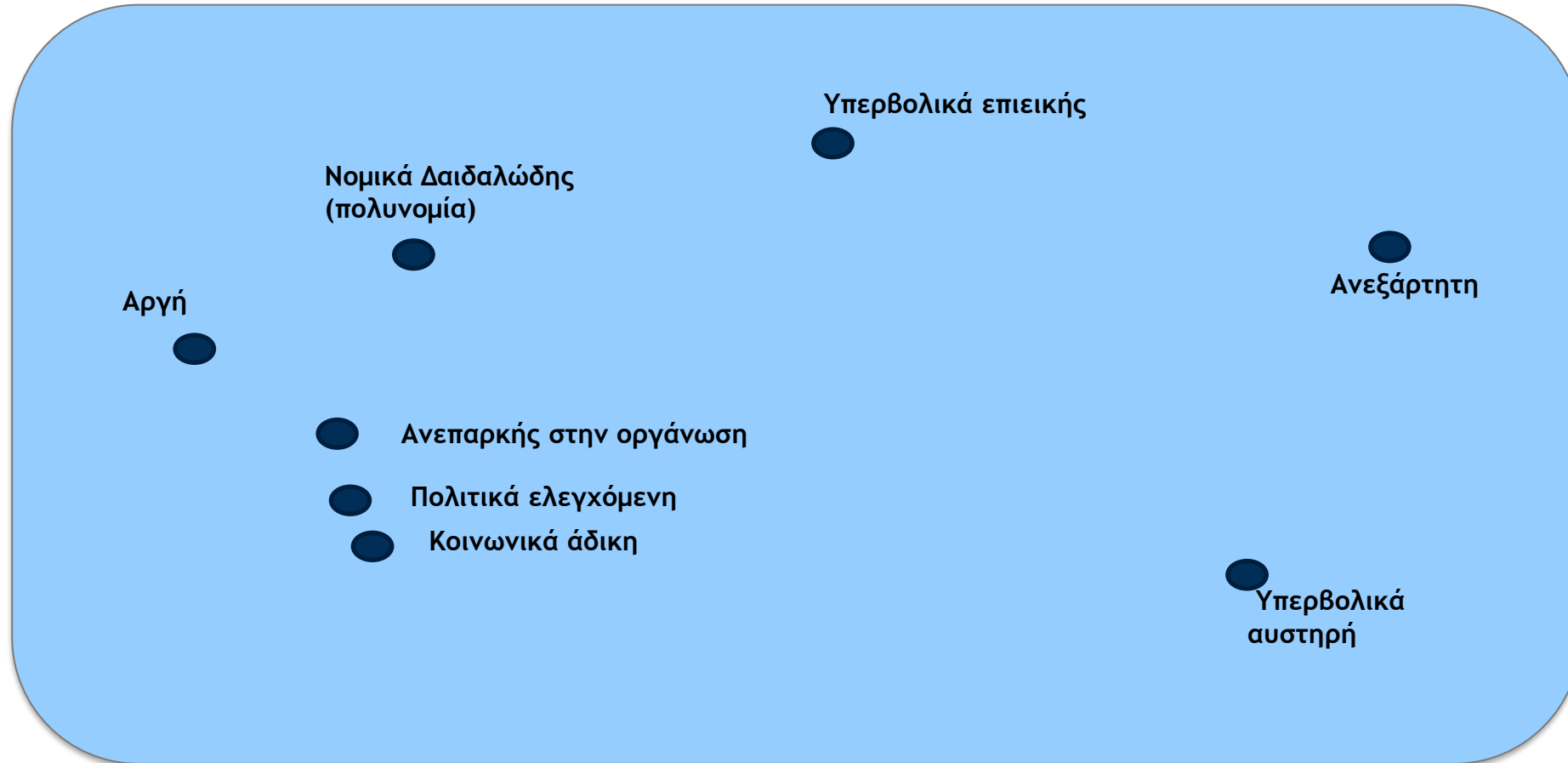
‘Θα σας αναφέρω μία σειρά χαρακτηριστικών με τα οποία θα μπορούσαμε να περιγράψουμε το ελληνικό σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Για το καθένα από αυτά, θα ήθελα να μου πείτε πόσο θεωρείτε ότι ταιριάζει στην ελληνική Δικαιοσύνη;’

Σύνολο

Top2box

Διαστασιοποίηση χαρακτηριστικών

Ορισμένες παρατηρήσεις ως προς τις επιμέρους διαστάσεις της γενικής αντίληψης για τη δικαιοσύνη:

Η ελληνική δικαιοσύνη χαρακτηρίζεται ως αργή, δαιδαλώδης και ανεπαρκώς οργανωμένη από την πλειονότητα των πολιτών, **ανεξάρτητα** από κομματική επιλογή, πολιτική αυτοτοποθέτηση, φύλο, γενιά (με την σχετική εξαίρεση της gen Z, που είναι πιο επιεικής), εκπαιδευτικό επίπεδο και υποκειμενική κοινωνική ένταξη (αν και οι έχοντες βασική εκπαίδευση είναι πιο επιεικείς ως προς την πολυνομία και την ανεπαρκή οργάνωση).

- ❑ Με κριτήριο την **κομματική επιλογή** στις τελευταίες εκλογές, οι ψηφοφόροι του κυβερνητικού κόμματος τείνουν να θεωρούν τη δικαιοσύνη περισσότερο ανεξάρτητη και λιγότερο πολιτικά ελεγχόμενη απ' ό,τι οι ψηφοφόροι των κομμάτων της αντιπολίτευσης.
- ❑ Με κριτήριο την **πολιτική αυτοτοποθέτηση**, όσο πιο αριστερά του Κέντρου τοποθετείται κανείς τόσο τείνει να θεωρεί τη δικαιοσύνη πολιτικά ελεγχόμενη, κοινωνικά άδικη, λιγότερο ανεξάρτητη. Οι πολίτες στα δεξιά του Κέντρου τείνουν να θεωρούν ότι η δικαιοσύνη είναι υπερβολικά επιεικής, ενώ στα αριστερά του Κέντρου ότι είναι υπερβολικά αυστηρή, χωρίς ωστόσο ιδιαίτερες αυξομειώσεις.
- ❑ Με κριτήριο τη **γενιά**, παρατηρούμε ότι οι νεότερες γενιές τείνουν να θεωρούν τη δικαιοσύνη περισσότερο κοινωνικά άδικη αλλά ταυτόχρονα και περισσότερο επιεική απ' ό,τι οι μεγαλύτερες.
- ❑ Με κριτήριο το **εκπαιδευτικό επίπεδο**, είδαμε σε προηγούμενο ερώτημα ότι οι έχοντες έως μέση εκπαίδευση τείνουν να θεωρούν περισσότερο ότι δεν αποδόθηκε δικαιοσύνη όταν ήρθαν σε επαφή με τη δικαιοσύνη. Γενικότερα μιλώντας, όμως, είναι οι έχοντες μέση/άνωτερη εκπαίδευση που θεωρούν την ελληνική δικαιοσύνη περισσότερο κοινωνικά άδικη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη δεν είναι παράγοντας που διαφοροποιεί δραστικά τις αντιλήψεις, είτε επί τα χείρω είτε επί τα βελτίω. Οι αξιολογήσεις για το ελληνικό σύστημα δικαιοσύνης δεν διαφέρουν ουσιωδώς ανάμεσα σε όσους δηλώσαν ότι είχαν επαφή με τη δικαιοσύνη την τελευταία 10ετία και σε όσους δεν είχαν.

Η εικόνα αλλάζει όμως σε συνάρτηση με την κοινωνική και πολιτική εμπιστοσύνη, τουλάχιστον ως προς ορισμένες διαστάσεις. Η χαμηλή κοινωνική και πολιτική εμπιστοσύνη φαίνεται να οδηγεί σε αυστηρότερες κρίσεις για τη δικαιοσύνη ως πολιτικά ελεγχόμενη, κοινωνικά άδικη αλλά και μη ανεξάρτητη.

Αυτό είναι επίσης ένα στοιχείο που μπορεί να αποτελέσει αφετηρία προβληματισμού ως ένα ακόμη σύμπτωμα «αντισυστημικών» τάσεων αλλά και ως ένδειξη ότι η εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη είναι αλληλένδετη με την εμπιστοσύνη στο πολιτικό σύστημα και στις κοινωνικές σχέσεις.

Χαρακτηριστικά που ταιριάζουν στην ελληνική δικαιοσύνη ανά ψήφο στις Βουλευτικές εκλογές 19

%

	Σύνολο	Ψήφος στις Βουλευτικές εκλογές 2019					
		ΝΔ	ΣΥΡΙΖΑ	ΚΙΝΑΛ	ΚΚΕ**	ΛΟΙΠΑ	ΆΛΛΟ***
Αργή	85	86	87	87	90	93	81
Νομικά Δαιδαλώδης (πολυνομία)	73	78	76	73	76	82	64
Ανεπαρκής στην οργάνωση	69	68	72	73	67	74	68
Πολιτικά ελεγχόμενη	69	56	82	65	85	84	66
Κοινωνικά άδικη	64	52	72	61	60	75	66
Υπερβολικά επιεικής	52	56	50	42	42	52	53
Ανεξάρτητη	31	50	17	27	22	17	30
Υπερβολικά αυστηρή	22	19	22	32	20	26	22

* Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

*** Λευκό/Άκυρο/Δεν ψήφισαν

Χαρακτηριστικά που ταιριάζουν στην ελληνική δικαιοσύνη ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

%

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					
		Αριστεροί	Κεντρο-αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο-δεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Αργή	85	88	93	88	85	76	79
Νομικά Δαιδαλώδης (πολυνομία)	73	72	78	77	77	67	64
Ανεπαρκής στην οργάνωση	69	77	75	73	62	63	68
Πολιτικά ελεγχόμενη	69	81	80	67	58	62	72
Κοινωνικά άδικη	64	77	74	59	53	58	70
Υπερβολικά επιεικής	52	45	49	58	54	51	52
Ανεξάρτητη	31	17	25	30	48	40	20
Υπερβολικά αυστηρή	22	25	28	18	19	24	19

Χαρακτηριστικά που ταιριάζουν στην ελληνική δικαιοσύνη ανά φύλο και γενιές

%

	Σύνολο	Φύλο		Γενιές				
		Άνδρες	Γυναίκες	Generation Z (17-25 ετών)	Millennials (26-41 ετών)	Generation X (42-57 ετών)	Boomers (58-76 ετών)	Silent (77+ ετών)
Αργή	85	86	84	68	85	89	90	75
Νομικά Δαιδαλώδης (πολυνομία)	73	74	71	53	71	81	74	70
Ανεπαρκής στην οργάνωση	69	70	69	68	75	71	66	51
Πολιτικά ελεγχόμενη	69	70	69	61	75	73	66	51
Κοινωνικά άδικη	64	61	67	74	71	62	59	45
Υπερβολικά επιεικής	52	50	55	56	56	55	45	48
Ανεξάρτητη	31	33	29	33	28	31	31	36
Υπερβολικά αυστηρή	22	24	20	27	20	20	24	17

Χαρακτηριστικά που ταιριάζουν στην ελληνική δικαιοσύνη ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και κοινωνική ένταξη

%

	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο			Υποκειμενική κοινωνική ένταξη				
		Βασική	Μέση	Ανώτερη	Αγρότες	Εργάτες	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Αργή	85	77	82	90	80	79	87	88	81
Νομικά Δαιδαλώδης (πολυνομία)	73	51	69	81	59	64	78	76	75
Ανεπαρκής στην οργάνωση	69	57	70	72	58	68	73	72	69
Πολιτικά ελεγχόμενη	69	60	68	72	68	77	73	68	63
Κοινωνικά άδικη	64	58	65	65	64	72	62	64	63
Υπερβολικά επιεικής	52	51	53	52	48	45	53	54	53
Ανεξάρτητη	31	29	32	30	31	22	26	33	41
Υπερβολικά αυστηρή	22	23	22	22	17	27	17	24	28

* Ποσοστό <0,5%

** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Χαρακτηριστικά που ταιριάζουν στην ελληνική δικαιοσύνη ανά θέση στην απασχόληση

%

	Σύνολο	Θέση στην απασχόληση							
		Ελεύθερος επαγγελματίες /Εργοδότες	Γεωργοί*	Μισθωτοί Δημοσίου Τομέα	Μισθωτοί Ιδιωτικού Τομέα	Άνεργοι	Σπουδαστές/ Φοιτητές	Συνταξιούχοι	Νοικοκυρές
Αργή	85	94	77	89	88	79	72	87	72
Νομικά Δαιδαλώδης (πολυνομία)	73	77	61	84	73	74	58	74	61
Ανεπαρκής στην οργάνωση	69	72	54	71	77	70	70	64	66
Πολιτικά ελεγχόμενη	69	74	66	74	74	70	66	64	55
Κοινωνικά άδικη	64	65	64	67	69	62	69	58	60
Υπερβολικά επιεικής	52	55	46	54	55	58	51	46	54
Ανεξάρτητη	31	33	26	32	30	24	31	30	35
Υπερβολικά αυστηρή	22	23	21	24	19	22	24	22	20

Χαρακτηριστικά που ταιριάζουν στην ελληνική δικαιοσύνη ανά επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη την τελευταία 10ετία

%

	Σύνολο	Επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη την τελευταία 10ετία	
		Είχαν επαφή	Δεν είχαν επαφή
Αργή	85	87	85
Νομικά Δαιδαλώδης (πολυνομία)	73	77	72
Ανεπαρκής στην οργάνωση	69	71	69
Πολιτικά ελεγχόμενη	69	65	70
Κοινωνικά άδικη	64	68	63
Υπερβολικά επιεικής	52	51	53
Ανεξάρτητη	31	29	31
Υπερβολικά αυστηρή	22	23	22

Χαρακτηριστικά που ταιριάζουν στην ελληνική δικαιοσύνη ανά κοινωνική και πολιτική εμπιστοσύνη

%

	Σύνολο	Κοινωνική εμπιστοσύνη			Πολιτική εμπιστοσύνη		
		Υψηλή	Μέτρια	Χαμηλή	Υψηλή	Μέτρια	Χαμηλή
Αργή	85	86	86	82	78	85	90
Νομικά Δαιδαλώδης (πολυνομία)	73	75	74	65	67	75	74
Ανεπαρκής στην οργάνωση	69	65	74	70	58	66	78
Πολιτικά ελεγχόμενη	69	66	72	70	49	66	82
Κοινωνικά άδικη	64	61	63	74	47	57	79
Υπερβολικά επιεικής	52	51	53	56	48	51	56
Ανεξάρτητη	31	34	32	21	59	32	16
Υπερβολικά αυστηρή	22	21	23	20	26	23	20

Στο πλαίσιο της έρευνας, θέσαμε και το επιπλέον ερώτημα σχετικά με το πού αποδίδουν οι πολίτες τις προαναφερθείσες κακοδαιμονίες της ελληνικής δικαιοσύνης. Με μεγάλη διαφορά, βασικός παράγοντας αναδείχθηκε το πολιτικό σύστημα, τόσο στο σύνολο των (πολλαπλών) αναφορών όσο και ως πρώτη αναφορά από τους ερωτώμενους (76% και 44% αντίστοιχα). Ακολουθούν οι δικαστικοί λειτουργοί (40% και 28% αντίστοιχα), τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (36% και 11%), οι δικηγόροι (30% και 7%), και τέλος η δικομανία ημών των πολιτών, που αξιολογείται ως μάλλον ήσσονος σημασίας παράγοντας (22% και 7%).

Ειδικότερα, οι πολίτες που αυτοτοποθετούνται αριστερά του Κέντρου τείνουν να είναι πιο αυστηροί με το πολιτικό σύστημα και τους δικαστικούς λειτουργούς, αλλά και πιο επιεικείς με την ευθύνη των ίδιων των πολιτών, απ' ό,τι όσοι αυτοτοποθετούνται στα δεξιά του Κέντρου.

Ως προς τις γενιές ξεχωρίζει η αρνητική αξιολόγηση του ρόλου των ΜΜΕ από τη νεότερη γενιά (gen Z), ως προς την υποκειμενική κοινωνική ένταξη η περισσότερο αρνητική αξιολόγηση του πολιτικού συστήματος από την εργατική τάξη και των δικαστικών λειτουργών από την ανώτερη τάξη, και ως προς τη θέση στην απασχόληση οι ελεύθεροι επαγγελματίες τείνουν να είναι περισσότερο αυστηροί με τους δικαστικούς λειτουργούς και τα ΜΜΕ αλλά και με το πολιτικό σύστημα (όπως και οι άνεργοι).

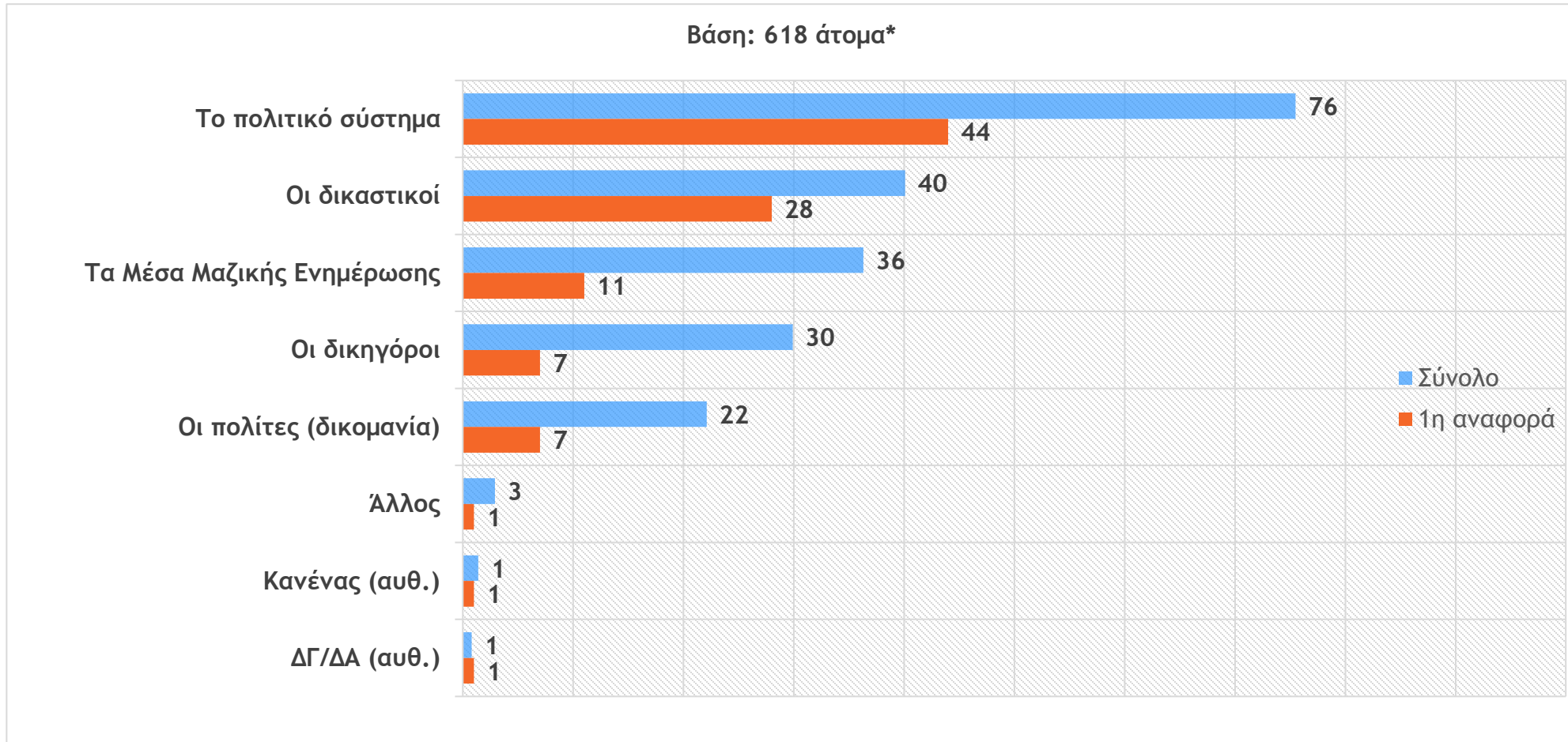
Η εμπειρία της επαφής με την ελληνική δικαιοσύνη και πάλι δεν φαίνεται να διαφοροποιεί ουσιαστικά τις αντιλήψεις των πολιτών, με δύο εξαιρέσεις: όσοι έχουν προσωπική εμπειρία από την ελληνική δικαιοσύνη αξιολογούν πιο αυστηρά τους δικαστικούς λειτουργούς αλλά και τους δικηγόρους, δηλαδή τους λειτουργούς της δικαιοσύνης με τους οποίους ήρθαν σε άμεση επαφή, ενώ όσοι δεν έχουν προσωπική εμπειρία κρίνουν αυστηρότερα τον ρόλο των ΜΜΕ.

Τέλος, η χαμηλή κοινωνική και πολιτική εμπιστοσύνη συνεπάγεται αυστηρότερες κρίσεις για τους δικαστικούς αλλά και για το πολιτικό σύστημα ως υπεύθυνο για την κακοδαιμονία της, ενώ αντανακλά και μια καχυποψία απέναντι στον ρόλο των ΜΜΕ και στο πεδίο της απονομής δικαιοσύνης.

3 στους 4 αποδίδουν στο πολιτικό σύστημα ευθύνη για τα προβλήματα στην λειτουργία της ελληνικής δικαιοσύνης σήμερα

%

‘Για τα προβλήματα που υπάρχουν στην λειτουργία της δικαιοσύνης σήμερα στην Ελλάδα ποιοι παράγοντες πιστεύετε ότι ευθύνονται περισσότερο;’ (Πολλαπλές αναφορές)

* Δείγμα 618 ατόμων από συμπληρωματική έρευνα που διεξήχθη από 27-31/10/2022

%

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					
		Αριστεροί	Κεντρο-αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο-δεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα (αυθ.)
Το πολιτικό σύστημα	76	92	77	79	64	65	77
Οι δικαστικοί	40	44	42	44	37	35	36
Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	36	35	37	38	37	26	40
Οι δικηγόροι	30	25	35	29	35	27	26
Οι πολίτες (δικομανία)	22	12	18	25	32	26	16
Άλλος (αυθ.)	3	3	1	2	3	7	4
Κανένας (αυθ.)	1	1	*	*	1	*	7
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	*	1	*	1	2	2

* Δείγμα 618 ατόμων από συμπληρωματική έρευνα που διεξήχθη από 27-31/10/2022

Παράγοντες που ευθύνονται για τα προβλήματα που υπάρχουν στη λειτουργία της ελληνικής δικαιοσύνης ανά φύλο και γενιές

%

	Σύνολο	Φύλο		Γενιές				
		Άνδρες	Γυναίκες	Generation Z (17-25 ετών)**	Millennials (26-41 ετών)	Generation X (42-57 ετών)	Boomers (58-76 ετών)	Silent (77+ ετών)**
Το πολιτικό σύστημα	76	77	74	74	79	79	71	70
Οι δικαστικοί	40	42	38	30	40	43	42	35
Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	36	38	35	45	38	32	36	36
Οι δικηγόροι	30	36	24	20	32	30	32	29
Οι πολίτες (δικομανία)	22	21	23	22	22	20	25	22
Άλλος (αυθ.)	3	2	4	2	3	4	1	3
Κανένας (αυθ.)	1	*	2	8	1	1	*	*
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	1	*	1	*	2	3

* Δείγμα 618 ατόμων από συμπληρωματική έρευνα που διεξήχθη από 27-31/10/2022

Παράγοντες που ευθύνονται για τα προβλήματα που υπάρχουν στη λειτουργία της ελληνικής δικαιοσύνης

ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και κοινωνική ένταξη

%

	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο			Υποκειμενική κοινωνική ένταξη				
		Βασική**	Μέση	Ανώτερη	Αγρότες**	Εργάτες	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη**
Το πολιτικό σύστημα	76	79	74	76	70	81	76	75	76
Οι δικαστικοί	40	33	39	42	16	40	46	38	52
Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	36	44	38	34	45	39	33	37	43
Οι δικηγόροι	30	29	27	32	19	29	32	31	27
Οι πολίτες (δικομανία)	22	20	19	25	17	20	22	23	28
Άλλος (αυθ.)	3	5	3	2	4	3	2	3	4
Κανένας (αυθ.)	1	*	2	1	*	*	2	2	*
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	4	1	*	4	*	1	1	*

* Δείγμα 618 ατόμων από συμπληρωματική έρευνα που διεξήχθη από 27-31/10/2022

Παράγοντες που ευθύνονται για τα προβλήματα που υπάρχουν στη λειτουργία της ελληνικής δικαιοσύνης

ανά θέση στην απασχόληση

%

	Σύνολο	Θέση στην απασχόληση						
		Ελεύθερος επαγγελματίες/Εργοδότες	Μισθωτοί Δημοσίου Τομέα	Μισθωτοί Ιδιωτικού Τομέα	Άνεργοι**	Σπουδαστές/Φοιτητές**	Συνταξιούχοι	Νοικοκυρές**
Το πολιτικό σύστημα	76	86	79	77	86	71	67	72
Οι δικαστικοί	40	49	41	40	45	25	39	30
Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	36	45	27	43	25	33	35	29
Οι δικηγόροι	30	39	27	36	24	9	30	19
Οι πολίτες (δικομανία)	22	26	26	16	27	16	26	14
Άλλος (αυθ.)	3	3	3	3	*	5	2	9
Κανένας (αυθ.)	1	1	*	1	*	11	*	*
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	*	*	1	2	*	2	*

* Δείγμα 618 ατόμων από συμπληρωματική έρευνα που διεξήχθη από 27-31/10/2022

Παράγοντες που ευθύνονται για τα προβλήματα που υπάρχουν στη λειτουργία της ελληνικής δικαιοσύνης

ανά επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη την τελευταία 10ετία

%

	Σύνολο	Επαφή με την ελληνική δικαιοσύνη την τελευταία 10ετία	
		Είχαν επαφή	Δεν είχαν επαφή
Το πολιτικό σύστημα	76	69	77
Οι δικαστικοί	40	53	36
Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	36	29	38
Οι δικηγόροι	30	34	29
Οι πολίτες (δικομανία)	22	25	21
Άλλος (αυθ.)	3	2	3
Κανένας (αυθ.)	1	1	2
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	2	*

* Δείγμα 618 ατόμων από συμπληρωματική έρευνα που διεξήχθη από 27-31/10/2022

Παράγοντες που ευθύνονται για τα προβλήματα που υπάρχουν στη λειτουργία της ελληνικής δικαιοσύνης

ανά κοινωνική και πολιτική εμπιστοσύνη

%

	Σύνολο	Κοινωνική εμπιστοσύνη			Πολιτική εμπιστοσύνη		
		Υψηλή	Μέτρια	Χαμηλή	Υψηλή	Μέτρια	Χαμηλή
Το πολιτικό σύστημα	76	70	80	78	62	71	84
Οι δικαστικοί	40	36	42	44	32	39	45
Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	36	34	39	34	26	35	42
Οι δικηγόροι	30	31	29	28	32	30	29
Οι πολίτες (δικομανία)	22	27	20	17	29	25	18
Άλλος (αυθ.)	3	3	2	5	5	2	3
Κανένας (αυθ.)	1	1	1	2	*	2	2
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	*	2	*	1	2	*

* Δείγμα 618 ατόμων από συμπληρωματική έρευνα που διεξήχθη από 27-31/10/2022

ΚΥΚΛΟΣ ΙΔΕΩΝ

για την εθνική ανασυγκρότηση

Δικαιοσύνη:

Η μεταρρύθμιση μιας εξουσίας και η αφύπνιση μιας ιδέας

Νοέμβριος 2022

METRON ANALYSIS